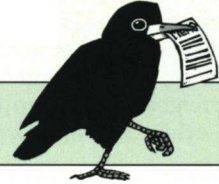

Korte Mededelingen

Bedankt

Langs deze weg willen wij alle abonnees die weer extra geld hebben overgemaakt, hartelijk danken. Mede dankzij u zijn wij in staat *het Vogeljaar* te blijven maken.

Het is hartverwarmend te zien, dat zoveel abonnees gevolg hebben gegeven aan onze oproep om naast het abonnementsgeld iets extra's over te maken. Nogmaals, hartelijk dank.

De abonnees die nog geen abonnementsgeld hebben overgemaakt, verzoek ik vriendelijk dit alsnog zo snel mogelijk te doen.

Willem Werkman
Abonnementenadministratie

Gierzwaluwen en Huismussen ondersteund in Zoetermeer

Woningcorporatie Vestia Zoetermeer heeft bij de huurwoningen op de nieuwbouwalocatie Oosterheem in Zoetermeer 319 nestkasten voor Gierzwaluwen laten inbouwen. Dat komt neer op ongeveer één nestgelegenheid per twee huurwoningen. In april 2006 onthulden twee wethouders een informatiepaneel over de Gierzwaluw en de Huismus op het informatieplein aan de Stephensonstraat 54. Beide vogelsoorten verdwijnen steeds meer uit het stadsbeeld en verdienen onze bescherming. Bij de start van Oosterheem zijn er tussen de gemeente en de bouwende partijen afspraken gemaakt over verplicht toe te passen maatregelen in de bouw, de zogenaamde 'DuBoL-maatregelen'. Eén van deze afspraken is het creëren van nestgelegenheid voor vogels, waaronder Gierzwaluwen. Er verdwijnen namelijk

steeds meer natuurlijke nestplaatsen: akkers worden armer, gaten en kieren in gebouwen worden gedicht, kapotte dakpannen worden vervangen en oude boomholtes zijn zeldzaam. Om deze reden heeft Vestia in Zoetermeer gierzwaluw-nestkasten laten inbouwen. Daarnaast vindt deze organisatie het belangrijk dat mensen prettig wonen in een wijk met een goed leefklimaat. Vestia bouwt dan ook niet alleen woningen, maar maakt zich ook hard voor duurzame bouw, een goed milieu, groen in de wijk en goede openbare voorzieningen. In zo'n leefklimaat voelen ook vogels zich thuis.

Het informatiepaneel geeft informatie over de Gierzwaluw en de Huismus. Op het paneel is ook een wandeling door de wijk aangegeven. Met deze informatie kan men gaan wandelen en de nestkasten bekijken. De wandeling is in het informatiecentrum ook op papier te verkrijgen. Het paneel is tot stand gekomen in samenwerking met de Vogelwerkgroep Zoetermeer en Jan Doevendans, Eco-consultant Buitenbedrijf BBZ Natuurbureau.

Om huurders van Oosterheem in de gelegenheid te stellen de natuur een handje te helpen geeft Vestia vijftig nestkasten voor mussen weg. Bij deze nestkasten zitten ook vogelkijkaarten en informatie over de Vogelbescherming Nederland. Met deze actie sluit de woningcorporatie ook aan bij de Vogelwerkgroep Zoetermeer die met een actie gestart is om de Zoetermeerse mussenbevolking in kaart te brengen. Op

deze manier wordt via verschillende kanalen aandacht gevraagd voor deze stadsvogels.

Ooievaars in de lift?

Vakantiegangers naar landen als Spanje of naar een Oost-Europees land als Polen kijken vaak hun ogen uit als zij daar zoveel ooievaarsnesten ontwaren. Ooit zal dat in Nederland ook een algemeen tafereel zijn geweest. Zelfs verder weg in het verleden. Let maar eens goed op als u oude tekeningen of schilderijen bekijkt. Niet zelden zijn op daken of torens ooievaarsnesten te ontwaren. Oude landschapsschilders en tekenaars hadden overigens vaak een goed oog voor vogels. Wellicht een aardig tijdverdrijf voor leden van de Dutch Birding Association om eens een levenslijst aan te leggen met vogelsoorten die zij op schilderijen en tekeningen hebben ontdekt? Met de Ooievaar ging het in Nederland de afgelopen eeuw niet zo best. Na oorlogse generaties kenden deze soort vaak alleen maar van plaatjes in boeken en tijdschriften en nog maar nauwelijks uit de vrije natuur. De positie van deze soort als broedvogel in Nederland stond flink op de tocht. In 1969 werd begonnen met het ooievaarsdorp 'Het Liesveld' te Groot-Ammers. Doel was om via herintroductie een poging te doen de Ooievaar als broedvogel voor ons land te behouden. Gunstige resultaten met een soortgelijk project in Zwitserland waren de inspiratie. Het Nederlandse project is inmiddels ook een succes, mede omdat in de loop der tijd nog twaalf zogenaamde 'buitenstations' ontstonden. Plaatsen waar het Liesveld-project werd ondersteund en waar men eveneens Ooievaars stimuleerde tot broeden op een projectmatige manier. Eén van deze buitenstations wordt beheerd door de

Ook al zijn Ooievaars tegenwoordig in Nederland niet meer zo zeldzaam als in het verleden, er zal blijvend nog veel werk te verrichten zijn om de soort ook in de toekomst te kunnen behouden. Foto: L. Plekker.

Stichting Ooievaarsbuitenstation 'De Lokkerij' Reestdal in De Schiphorst (gem. Meppel). In 2005 kwamen op 'De Lokkerij' 35 paren tot broeden en er zijn tachtig Ooievaars uit de eieren gekropen. Hiervan bleven zestig jongen over, die alle geringd zijn. Uiteindelijk vlogen er 59 jongen uit. Ook in de omgeving van het station kwamen broedende Ooievaars voor. In de regio tussen Vollenhove en Dedemsvaart kwamen nog 119 paren tot broeden, met als resultaat 312 ooievaars-eieren. Daaruit zijn 243 jongen geboren, waarvan er 222 konden worden geringd. Het aantal uitgevlogen jongen uit deze regio was 242. Ook elders in Nederland is de Ooievaar niet meer zo zeldzaam als in het verleden. Het aantal vestigingen van paren is tegenwoordig ongeveer 550. In totaal werden in 2005 bijna 800 jonge Ooievaars vliegvlug. De soort vestigt zich op steeds meer plaatsen. Een deel van deze gevestigde (oudere) vogels overwintert ook in Nederland, maar de jongen volgen vaak hun natuurlijke trekinstinct. Van de volwassen geworden Ooievaars zoekt ongeveer 65% in de herfst de route naar het zuiden. De achterblijvers blijven wel voor een groot deel afhankelijk van 'gaarkeukens' van de buitenstations. Bij het lezen van deze gunstige berichten rijst de vraag of Ooievaars nu uit de gevarenzone zijn en of zij zich op eigen kracht zullen kunnen blijven handhaven. Uiteindelijk is de huidige stand alleen mogelijk geworden dankzij 'Het Liesveld' en de overige buitenstations. Sommigen zijn van mening dat Ooievaars nu al zo succesvol zijn dat zij in staat geacht moeten worden zichzelf verder te redden. Deze mensen vinden dat het ondersteunen van Ooievaars nu wel kan worden gestopt of afgebouwd. Het bestuur en de beheerders van 'De Lokkerij' zijn het daar niet mee eens. Zij

verkondigen dat het voornamelijk nodig blijft de Ooievaars te 'subsidieren' en dat de huidige pakketten ondersteunende maatregelen voorlopig niet kunnen worden afgebouwd. In elk geval niet in versneld tempo, zoals wel is voorgesteld. Volgens hen zouden wij al snel weer in de situatie van voor 1969 terecht komen. In het jaarverslag van 2005 van 'De Lokkerij' werd dan ook gewaarschuwd voor potentiële bedreigingen. Nederland wordt steeds voller. Er wordt heel veel gebouwd. De mens is een slaaf van een uiterst hebzuchtig economisch stelsel dat weinig ruimte biedt voor zaken waaraan geen financieel voordeel te behalen valt. Een ernstige bedreiging zien de mensen van 'De Lokkerij' in de plannen voor aanleg van een toekomstige hogesnelheidslijn (de noord-zuidlijn). De aanleg daarvan zou het nu nog unieke Reestdal gaan doorsnijden. Het zou de doodsteek worden voor dit landschap met alles wat daarin leeft en groeit. Op andere plaatsen in het land worden grote stukken goede weidegrond opgeofferd aan woningbouw. Veel boerenland gaat her en der op de schop voor allerlei doeleinden; vaak zijn dat kleinschalige gebieden. Om de natuur nog enigszins te redden moeten natuurgebieden aan elkaar geknoopt worden door wildviaducten die vaak slechts een paar meter breed zijn. Er is veel versnippering door aanleg van woonwijken, bedrijventerreinen, pretparken, recreatieterreinen en infrastructurele voorzieningen. Als compensatie wordt dan 'nieuwe natuur' aangelegd, waarin bepaalde soorten flora en fauna een kans moeten krijgen, maar vaak gaat dat ten koste van andere soorten. Bijvoorbeeld soorten die leefden in oude agrarische gebieden, of bosvogels nadat een oud bos is gekapt of weidevogels verdwijnen door voortgaande ontwatering. Ook windmolens en gsm-masten eisen hun tol. Men zou wel een encyclopedie kunnen vullen met (vaak achteraf onnut gebleken) verwoestingen van het Nederlandse landschap. De afname van de leefruimte is echter niet de enige oorzaak van de problemen van Ooievaars en andere soorten. Ook het grillige klimaat speelt een rol. Soms is het bereikbare karige voedsel niet voldoende en blijven daardoor de broedresultaten beneden het niveau dat nodig is om de

populatie op peil te houden. Dat peil zou moeten liggen op twee vliegvlugge jongen per broedpaar. Uit de gegevens in het jaarverslag van De Lokkerij blijkt dat dit getal in alle jaren nog maar éénmaal is gehaald. Een probleem voor Ooievaars is ook het grote verlies tijdens de trek en overwintering. Er is vastgesteld dat 85 à 90% van de jonge Ooievaars het tweede levensjaar niet haalt. Dat heeft gevolgen voor de instandhouding van de soort, omdat Ooievaars pas tussen het tweede en vierde jaar geslachtsrijp worden. Het is dus maar goed dat ongeveer 20% van de populatie van Nederlandse Ooievaars hier blijft en daardoor niet wordt blootgesteld aan de gevaren die 'in den vreemde' dreigen.

Wie meer informatie over dit onderwerp zoekt kan terecht op de website van dit buitenstation: <http://www.delokkerij.nl>. Het is in elk geval duidelijk dat Ooievaars zowel in als buiten hun broedgebied tal van problemen ondervinden. Ook de komende jaren valt nog genoeg werk te verrichten voor het behoud van de Nederlandse Ooievaars als wij ook in de toekomst nog van deze prachtige vogels willen genieten.

RAK

Wordt het stil in het bos?

Vogels die over lange afstanden trekken, zoals de Bonte Vliegenvanger, dreigen door klimaatsverandering in de problemen te raken. Door menselijke invloed wordt ons klimaat steeds warmer. Daardoor lopen bomen eerder uit, bloeien bloemen eerder en broeden veel vogels vroeger in het voorjaar. Het lijkt dus dat de natuur zich goed aan dat warmere klimaat aanpast. De Nederlandse wetenschapper Christiaan Both en een aantal mede-onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen en het Nederlands Instituut voor Ecologie in Heteren hebben onlangs in een publicatie in het tijdschrift *Nature* laten zien dat dit niet opgaat voor de Bonte Vliegenvanger. Zij vonden dat gedurende de afgelopen 17 jaar in sommige gebieden de aantallen van deze soort nauwelijks waren veranderd, terwijl in andere gebieden de Bonte Vliegenvangers geheel als broedvogel waren verdwenen. Het bleek dat vliegenvangers verdwenen uit gebieden waar de rupspiek begin mei valt (in rijke

loofbossen), terwijl in bossen waar de rupsenpiek na half mei valt (armere bossen) er geen noemenswaardige afname was. Het merkwaardige is dat het aanbod van rupsen in de verlaten gebieden juist veel hoger is dan in de gebieden waar de stand van de vliegenvangers nog op peil gebleven is. Het probleem is dus niet een tekort aan voedsel. In de rupsenrijke bossen komt de piek te vroeg en duurt niet lang genoeg. In de minder rijke gebieden is de piek lager maar wel meer gespreid. Daardoor kunnen de vogels zich daarin nog handhaven. De vraag is hoe lang nog als de klimaatsveranderingen doorzetten. Waarschijnlijk zijn veranderingen niet

alleen een probleem voor Bonte Vliegenvangers, maar hebben alle langeafstandstrekkingen ermee te maken. Het gaat dan mogelijk ook om soorten als de Fitis, maar ook om de Nachtegaal en de Wielewaal.

Een samenvatting van het onderzoek is als filmclip op internet te zien via: <http://www.opgewarmdnederland.nl>. Daar kan men ook een verwijzing vinden naar het artikel in Nature, dat verscheen op 4 mei 2006 onder de titel 'Climate change and population decline in a longdistance migratory bird'.

Bron: persbericht Stichting Natuurmedia.